

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS
PADĖTIES“ NR. IX-2206 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

(toliau – Projektas)

(TAP-20-1005; TAIS NR. 20-8082)

2020-06-12 Nr.NV-1644

Vilnius

Skubos tvarka įvertinę Projekto atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 1 straipsnio 1 dalyje keičiamo Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPI) 2 straipsnio 17¹ dalyje nustatyta, kad pabėgėlių priėmimo centras teikia socialines ir apgyvendinimo paslaugas, tačiau pagal Projekto 33 straipsnyje keičiamo UTPI 71 straipsnio 1 dalies 7 punktą šiame centre nemokamai gali gauti ne tik socialines paslaugas, bet ir būtinąją medicinos pagalbą, psichologinę pagalbą.

2. Atsižvelgiant į Nuorodą į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72 (toliau – Aprašas), siūlome tikslinti Projekto 4 punkte keičiamo UTPI 11 straipsnio 1 dalyje duodamą nuorodą į Europos Sąjungos teisės aktą pagal Aprašo 11 punktą ir Projekto 57 straipsnyje dėstomą priedą (pvz., pagal Aprašo 12 punktą dėstyti chronologine tvarka – priedo 21 ir 24 punktai).

3. Projekto 9 straipsnyje keičiamo UTPI 26 straipsnio 1 dalies 4 punkte atsisakoma kai kurių reikalavimų, susijusių su gyvenamosios vietos deklaravimu, Projekto aiškinamajame rašte nurodant, kad detalesnes nuostatas *dėl reikalavimų patvirtinimo* nustatys vidaus reikalų ministras įgyvendinamajame teisės akte. Atkreiptinas dėmesys, kad papildomų reikalavimų, nei nustatyta UTPI 26 straipsnio 1 dalies 4 punkte įgyvendinamasis teisės aktas negalės nustatyti, nes tam nebus teisinio pagrindo (pagal UTPI normas vidaus reikalų ministrui pavesta patvirtinti tvarką, t. y. procedūras).

4. Projekto 45 straipsniu keičiamo UTPI 87¹ straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad Migracijos departamentas <...> pradeda UTPI 76 straipsnio 2 dalyje nurodytą tyrimą *arba priima sprendimą suteikti prieglobstį*. Atsižvelgdami į tai, kad Projekto 37 straipsniu keičiamo UTPI 76 straipsnyje 2 dalyje nustatyta, kad Migracijos departamentas nagrinėdamas prašymą suteikti prieglobstį iš esmės visais atvejais atlieka tyrimą, neaiškus šių normų santykis. Siūlome tikslinti.

5. Atsižvelgtina į aplinkybę, kad bylose dėl prieglobsčio suteikimo dalyvauja lietuvių kalbos nemokantys proceso dalyviai, todėl jiems gali tekti naudotis vertėjo paslaugomis tam, kad galėtų tinkamai susipažinti su UTPĮ 77 straipsnyje nurodyto sprendimo turiniu ir tai gali pareikalauti daugiau laiko sąnaudų. Atsižvelgiant į tai, siūlome Projekto 55 straipsnyje keičiamo UTPĮ 138 straipsnio 2 dalyje *7 dienų* apskundimo terminą pagrįsti kaip pakankamą tam, kad per jį suinteresuota bylos šalis turės realią galimybę veiksmingai apginti savo teises. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Seime užregistruotas Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 X skyriaus pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4253(2), kuriame išdėstytos kitokios UTPĮ 138 ir 139 straipsnių redakcijos. Atsižvelgiant į tai, Projektą teikiant Seimui, siūlome įvertinti, ar šis įstatymas dar nepriimtas (įvertinant jame atliktus UTPĮ pakeitimus), o jeigu nepriimtas – apie jį nurodyti Projekto aiškinamajame rašte.

6. Atsižvelgiant į Projekte reguliuojamus teisinius santykius, siūlytume Projektą suderinti su Valstybine asmens duomenų apsaugos inspekcija, kuri dalyvauja formuojant valstybės politiką asmens duomenų apsaugos srityje ir ją įgyvendina, o atsižvelgiant į tai, kad Projekto nuostatos susijusios su teismų veiklos reglamentavimu, siūlytina Projektą suderinti su Nacionaline teismų administracija ir (ar) teismų savivalda.

7. Projektą ir jo lyginamąjį variantą siūlome tikslinti taip pat ir šiais teisės technikos aspektais:

1) Projektas turi būti tikslinamas atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 69 ir 70 punktų nuostatas (Projekto 1 straipsnio 3 dalis).

2) Projekto 17 straipsnyje keičiamo UTPĮ įstatymo 44¹ straipsnio pavadinimas dėstytiinas pagal Rekomendacijų 35.3 papunkčio nuostatą (eilučių lygiavimas). Analogiška pastaba taikytina ir Projekto 29, 34, 36, 52 straipsniams.

3) Siekiant teksto glaustumo, siūlome Projekto 29 straipsniu pildomo UTPĮ 61¹ straipsnio pavadinimą sutrumpinti, pvz., dėstyti taip: „Sprendimas dėl užsieniečių darbo atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams“.

4) Siūlome tikslinti duodamas nuorodas į įstatymus, pvz., suvienodinant antrą ir kitus kartus kartojant į tą patį įstatymą – nurodyti be žodžių „Lietuvos Respublikos“, pvz., duodant nuorodą į Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymą, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą (Projekto 25, 29 ir 31 straipsniai).

5) Atsižvelgiant į atliekamus Projekto 39 straipsnyje keičiamo UTPĮ 78 straipsnio pakeitimus, siūlome tikslinti ir 78 straipsnio pavadinimą.

6) Projekto lyginamajame variante nesimato visų atliktų pakeitimų (pvz., Projekto 1 straipsnio 3 dalyje keičiamo UTPI 2 straipsnio 34 dalies).

8. Vyriausybės nutarimo projekte, kuriuo Seimui teikiamas Projektas siūloma Projektą svarstyti *skubos tvarka*, nes Projektu tobulinamos imigracijos ir prieglobsčio procedūros, kuriomis siekiama optimizuoti migracijos valdymo procesus ir neleisti piktnaudžiauti migracijos ir prieglobsčio procedūromis. Atsižvelgdami į tai, kad siūloma skuba turėtų būti taikoma tik išskirtiniais atvejais, kai dėl susiklosčiusių politinių, socialinių, ekonominių ar kitų aplinkybių būtina skubiai nustatyti naują ar pakeisti galiojantį teisinį reguliavimą siekiant užtikrinti svarbius visuomenės ir valstybės interesus, apsaugoti kitas konstitucines vertybes, manome, kad poreikis tobulinti nurodytas procedūras nėra pakankamas pagrindas Seimo prašyti Projektą svarstyti skubos tvarka. Siūloma skuba nesiderina ir su Projekto 58 straipsnyje nustatyta keičiamo UTPI įsigaliojimo data – 2021 m. kovo 1 d.

9. Projekto aiškinamąjį raštą taip pat siūlome tikslinti (papildyti) šiais aspektais:

1) Atsižvelgiant į Projekto 6 straipsnio pakeitimus turės bus pakeistas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2017 m. gruodžio 28 d. įsakymas Nr. 1V-899/V-330 „Dėl Vizos išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, todėl siūlome jį nurodyti Projekto aiškinamojo rašto 11 punkte.

2) Projekto aiškinamojo rašto 12 punkte turėtų būti pateikiama informacija ne tik dėl lėšų poreikio, bet nurodoma, iš kokių finansavimo šaltinių bus finansuojamas nurodytas lėšų poreikis. Taip pat siūlome sukonkretinti, kiek turės būti sumažintas Vidaus reikalų ministerijai skiriamų lėšų dydis Nutarimo Nr. 171 nuostatomis įgyvendinti (paliekant tik lėšų, skirtų prieglobsčio prašytojams apgyvendinti savivaldybėse, dalį). Be to, turėtų būti atsakyta į visus šiame punkte keliamus klausimus, t. y. pateikti prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais. Šiuos patikslinimus siūlome suderinti su Finansų ministerija.

10. Siūlome tikslinti atitikties lenteles, kuriose duotos nuorodos į Projektą, tačiau neatitinka jo nuostatų (pvz., Direktyvos 2013/33/ES atitikties lentelės 20 lape duota nuoroda į 71 straipsnio 3 dalį (turi būti 4 dalis).

Aida Gritienė, tel. 870663839, el. p. aida.gritiene@lrv.lt